

ONTVANGEN 15 OKT. 1974

Jongeren Organisatie

Vrijheid en Democratie

COMMISSIE DEES

Hooigracht 44

Leiden.

Leiden 30 september 1974,

Aan het hoofdbestuur van
de Jongeren Organisatie
Vrijheid en Democratie,
p/a de landelijk voorzitter
E.Nijpels

Antwerpsestraatweg 414

BERGEN OP ZOOM.

Geacht hoofdbestuur,

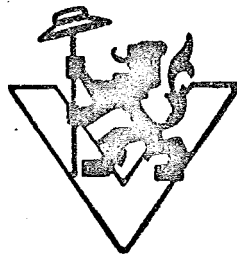
Hierbij bied ik U namens de commissie Dees het door U gevraagde advies met betrekking tot de (on)verenigbaarheid van functies binnen de JOVD en daar buiten, aan.

Voor eventueel gewenste mondelinge nadere toelichting kan op de commissie een beroep gedaan worden.

Tenslotte wijs ik er U op dat het rapport de unanieme instemming heeft van de commissieleden. Hopende dat dit advies een nuttige functie zal vervullen, teken ik,

namens de commissie,

R.V.W.M. Lantain, secretaris.

COMMISSIE DEES

rapport

blad 1

PROBLEEMSTELLING

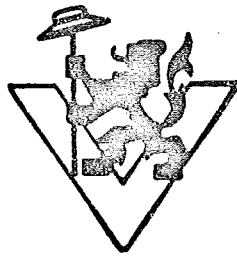
In een brief van de algemeen secretaris van de JOVD, gedateerd Dordrecht 22 juni 1974, werd de commissie, bestaande uit D. Dees (voorzitter), R. Lantain (secretaris), J.D. Berghuijs, A. Hiemstra, M. Kramer en H. Wibbens, als taak opgelegd: "Het HB advies geven over de (on)verenigbaarheid van functies binnen de JOVD en politieke daar buiten."

De commissie is van mening dat het vraagstuk van de (on)verenigbaarheid van functies gezien moet worden in het licht van de positie van een liberale jongerenorganisatie als de JOVD. Zij komt daarmee tegemoet aan een verlangen dat op de algemene ledenvergadering te Meppel op 8 juni 1974 naar voren is gebracht.

HET PRINCIPE VAN ONAFHANKELIJKHEID

Gedurende meer dan vijftientig jaar JOVD, is door de vereniging altijd strikt vast gehouden aan onafhankelijk van welke directe partij-politieke binding dan ook. Op het congres Emmen, werd door de algemene ledenvergadering in 1969 laatstelijk zeer uitdrukkelijk bevestigd dat aan de onafhankelijke positie van de JOVD niet getoerd mocht worden.

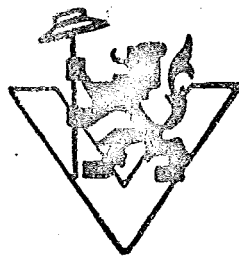
Het principe van de onafhankelijkheid is volgens de commissie onlosmakelijk verbonden met de doelstelling die de JOVD zich ex artikel 2 van de Statuten stelt, namelijk "jongeren in kennis te brengen met en te doordringen van de verantwoordelijkheden welke het staatsburgerschap hen oplegt, hen daarbij in het bijzonder voorlichtend omtrent de liberale beginselen, zonder een politieke vorming in ruimere zin te verwaarlozen." Teneinde

deze doelstelling te verwezenlijken, lijkt het zaak een zo groot mogelijke verscheidenheid aan liberalen te verenigen in de JOVD. Duidelijk is in iedergeval dat die liberaal denkende jongeren die zich niet of nog niet willen binden aan een politieke partij alleen tot de JOVD aangetrokken kunnen worden, als de JOVD onafhankelijk is van welke directe partijbinding dan ook. Daarmee is niet gezegd dat die categorie liberale jongeren in de concrete situatie ook inderdaad zodanig aangetrokken worden door een onafhankelijke JOVD, dat zij daarvan lid worden.

De vraag of de onafhankelijkheid veel bijdraagt tot de aantrekkingskracht van de JOVD voor potentiële leden, moet verschillend beantwoord worden, naargelang de omstandigheden hun invloed uitoefenen. Die onafhankelijkheid is nu bepaald van minder werfende werking dan bijvoorbeeld tijdens de opkomst van D'66, maar daarmee is niet gezegd dat zij niet op elk moment weer van hernieuwde kracht kan worden. Alleen daarom al dient zij volgens de commissie in haar sluimerende bestaan gekoesterd te worden. Zij acht het onverstandig door het opgeven van de onafhankelijke positie van de JOVD elke mogelijkheid van een heropleving van de aantrekkingskracht van een onafhankelijke politieke jongerenorganisatie op jonge liberalen in de verstrooiing, te frustreren.

Ook op andere gronden kan men naar het oordeel van de commissie, de onafhankelijkheid van de JOVD principieel verdedigen. In de 25 jaar van haar bestaan heeft de JOVD de kritische begeleiding van het liberalisme altijd centraal gesteld. Het is zoals Oud~~e~~ zei: "De JOVD is de veer in het liberale uurwerk." Zij dient, om in de woorden van Korthals te spreken 'het geweten van het liberalisme' te vormen. Dat liberalisme is niet beperkt tot één politieke partij, maar moet ruimer gezien worden als een politieke denkrichting die

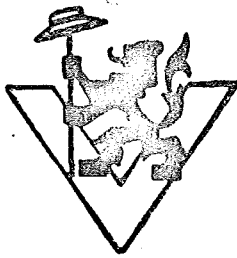

ook buiten de oevers van een politieke partij kan treden.

De vraag is of de JOVD die kritische functie optimaal kan vervullen als sprake is van enige directe partij-politieke binding. Daarbij kan men zich twee zaken afvragen: ten eerste of een directe partij-politieke binding een onaanvaardbare beperking van de vrijheid van handelen voor een politieke jongerenorganisatie impliceert en ten tweede of een dergelijke binding de mogelijkheid ook liberalen buiten de politieke partij waaraan men gebonden is, te beïnvloeden, beperkt.

De commissie is van mening dat het antwoord op de vraag of een directe partij-politieke binding een onaanvaardbare beperking van handelen voor een politieke jongerenorganisatie inhoudt, niet persé bevestigend beantwoord behoeft te worden, maar daarentegen afhankelijk is van een groot aantal, bovendien variabele, factoren. Illustratief is naar de mening van de commissie intussen wel, dat bijvoorbeeld de VVD altijd grote waarde heeft gehecht aan het bestaan van onafhankelijke liberale organisaties- cq actieverbanden, zoals de Professor Teldersstichting, Liberaal Reveil, de LSVN, en de JOVD.

Ten aanzien van de vraag of een directe partij-politieke binding de mogelijkheid ook liberalen buiten de politieke partij waaraan men gebonden is, te beïnvloeden, beperkt, merkt de commissie op dat wat Geertsema 'liberalen in de verstrooiing' noemde, nauwelijks gevoelig kunnen zijn voor de beïnvloeding door een zeer partij-politiek gebonden politieke jongerenorganisatie. Terwijl juist een onafhankelijke politieke jongerenorganisatie voor hen een aantrekkelijke gesprekspartner kan zijn, waarmee de beïnvloedingsmogelijkheden aanzienlijk verruimd worden. De commissie erkent dat de huidige partij-politieke situatie dit argument niet geheel tot zijn recht doet komen. Zij meent evenwel dat het in zich wijzigende omstandigheden opnieuw van grote betekenis

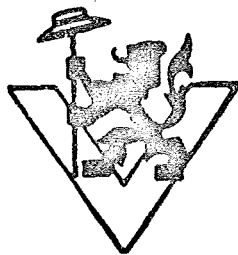
kan worden, zoals bijvoorbeeld ten tijde van de opkomst van D'66. De conclusie, dat een directe partij-politieke binding of zelfs de suggestie van zo'n binding de mogelijkheden voor een politieke jongerenorganisatie om een kritische functie te vervullen, nadelig kan beïnvloeden, lijkt de commissie derhalve gewettigd.

De commissie meent in het voorgaande voldoende aangetoond te hebben, dat argumenten voor onafhankelijkheid, die in een bepaalde concrete situatie geen geldingskracht lijken te bezitten, in nieuwe omstandigheden van hernieuwde betekenis kunnen worden. De commissie is dan ook van mening dat het principe van onafhankelijkheid van een politieke jongerenorganisatie als de JOVD een zo belangrijke zaak is, dat alle vraagstukken die die onafhankelijkheid betreffen met de grootst mogelijke voorzichtigheid benaderd moeten worden. Een eenmaal aangetaste onafhankelijkheid heeft, als zij niet al op korte termijn schadelijke effecten heeft, toch zeker op langere termijn ernstige gevolgen.

Overigens blijft, onverlet de onafhankelijkheid, de mogelijkheid bestaan zich in het concrete beleid primair op bepaalde politieke partijen te richten. Met inachtneming van het principe van onafhankelijkheid bestaat er een vrije marge voor concreet politiek beleid. Zo werd op het congres Emmen in 1969 niet alleen uitdrukkelijk bevestigd dat aan de onafhankelijke positie van de JOVD niet getornd mocht worden, maar tevens als beleidslijn voor de nabije toekomst geformuleerd, dat de JOVD op grond van eenheid van liberale beginselen zich bij het vervullen van haar kritische functie voornamelijk zou richten op de VVD, zonder nochtans de contacten met andere politieke en maatschappelijke organisaties uit te sluiten.

(ON)VERENIGBAARHEID VAN FUNCTIES

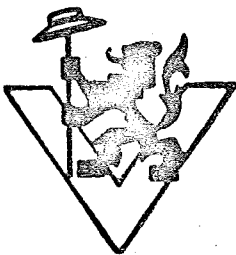
Het vervullen van bepaalde functies in politieke partijen kan de indruk vestigen van een zodanige binding met een politieke partij, dat daardoor afbreuk zou worden gedaan aan de geloofwaardigheid van het

principe van onafhankelijkheid. In het verleden hebben verschillende hoofdbesturen van de JOVD als uitgangspunt voor beleid gekozen, dat bepaalde functies onverenigbaar waren met het HB-lidmaatschap van de JOVD. Recentelijk is echter van daaruit gerezen problemen gebleken en de daaruit voortvloeiende discussies gaven het HB klaarblijkelijk aanleiding deze commissie in te stellen met als taak advies uit te brengen over de (on)verenigbaarheid van functies binnen de JOVD en daar buiten.

De commissie heeft bij het bezien van het vraagstuk van de (on)verenigbaarheid van functies voortdurend het bovengestelde met betrekking tot de onafhankelijkheid van de JOVD voor ogen gehad. Daarnaast heeft zij uitvoerig aandacht besteed aan verschillende andere factoren die bij het bezien van het probleem afgewogen moeten worden, zoals de individuele ontplooiingsmogelijkheden voor de JOVD-leden, de noodzaak een voldoende omvangrijk kader binnen de JOVD te behouden en de autonomie van districten en afdelingen en andere niveau's binnen de JOVD, waaronder ook de Driemaster-redactie te rekenen valt.

Hoe zwaar deze factoren ook gewogen hebben voor de commissie, zij meent dat uiteindelijk niet voorbij gegaan kan worden aan de noodzaak een formeel criterium voor de (on)verenigbaarheid van functies te ontwikkelen. De individuele ontplooiingsmogelijkheden moeten beperkt worden daar waar deze schade kunnen toebrengen aan het wezen en doelstelling-en van de organisatie. De commissie meent dat zoals leden ex artikel 3 Huishoudelijk Reglement verplichtingen op zich nemen, naar analogie gesteld kan worden dat zij die bestuursfuncties aanvaarden individuele beperkingen ten behoeve van het dienen van de doelstellingen van de organisatie moeten accepteren. Juist de noodzaak te voorkomen dat bij elke concrete afweging van individuele ontplooiingsmogelijkheden en andere factoren tegen de eisen van de organisatie, personen inzet van de discussie worden, maakt dat gezocht zal moeten worden naar een

formeel algemeen geldend criterium.

Daar het met name HB-leden zijn die de organisatie in en buiten rechte vertegenwoordigen, meent de commissie dat aan hen de hoogste eisen gesteld mogen worden met betrekking tot de handhaving van de onafhankelijkheid van de JOVD. Teneinde die onafhankelijkheid niet ongeloofwaardig te maken, zullen bepaalde functies onverenigbaar moeten zijn met het HB-lidmaatschap van de JOVD. Gezien het feit dat het ongewenst is die onverenigbaarheid in elk concreet geval apart te bepalen en gezien het feit dat juist op HB-leden de verplichting berust niet de geringste twijfel te zaaien omtrent de onafhankelijkheid van de JOVD, meent de commissie dat met het HB-lidmaatschap onverenigbaar is elke functie in een politieke partij waarin men gestalte of mede gestalte geeft aan een beleid waarvoor men, al dan niet in combinatie met anderen, verantwoordelijk gesteld kan worden.

De commissie is er zich ten volle van bewust dat dit een uiterst formeel criterium is, dat niet volledig recht doet aan alle andere factoren die in het geding kunnen zijn, maar zij meent dat alleen een algemeen geldend criterium een oplossing voor de problemen biedt; niet het minst omdat alleen dat het mogelijk maakt elke concrete zaak los van de personen in kwestie te beoordelen.

De commissie komt dan ook tot de conclusie dat het HB-lidmaatschap onder andere onverenigbaar is met het lidmaatschap van de TK- of EK-fractie van een politieke partij, met het lidmaatschap van het DB of HB van een politieke partij, met het lidmaatschap van de partijraad van een politieke partij, met het lidmaatschap van een bestuur van een politieke partij op plaatselijk, regionaal of afdelingsniveau, en met het lidmaatschap van de fractie van een politieke partij in Provinciale Staten, in een gewestelijk openbaar lichaam, of in een gemeenteraad. De commissie is van mening dat het HB-lidmaatschap niet onverenigbaar hoeft te zijn met de functie van 'ambtelijk' fractie-medewerker op

welk niveau dan ook of met het lidmaatschap van een partijcommissie, daar deze functionarissen niet verantwoordelijk gesteld kunnen worden voor het beleid van de politieke partij. De vraag of een dergelijke functie te combineren is met het HB-lidmaatschap van de JOVD komt de commissie voor als een zaak die alleen naar de concrete situatie beoordeeld kan worden en voornamelijk een zaak is van het individuele geweten.

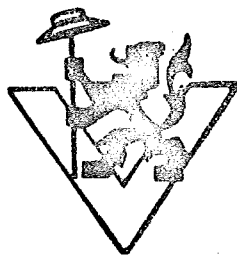
Bij andere functies binnen de JOVD, variërend van redactielid tot districts- of afdelingsbestuurder, is sprake van een veel minder ver gaande vertegenwoordiging van de organisatie en behoeft dus een algemene richtlijn veel minder strak gehanteerd te worden. Hoewel de commissie meent dat voor wat betreft die andere functies men in de geest van de doelstellingen van de organisatie handelt door te blijven binnen de algemene lijnen in dit rapport neergelegd, meent zij evenzeer dat bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een (on)verenigbaarheid van functies, aan de andere niveau's binnen de JOVD dan het HB een zekere autonomie moet worden gelaten. Wanneer de uitoefening van die autonomie de doelstellingen van de organisatie dreigt te schaden, heeft het HB altijd nog een interventierecht ex artikel 8 van het Huishoudelijk Reglement. De commissie verwijst daarvoor naar het advies van de Juridische Commissie op HB-bulletin d.d. 4 december 1965.

De onafhankelijkheid van de JOVD impliceert naast dit alles echter ook, dat individuele leden van de JOVD, die geen functie bekleden binnen de organisatie, vrij zijn elke functie bij elke politieke partij te vervullen, behoudens de verantwoordelijkheid ex artikel 8 van het Huishoudelijk Reglement.

AANBEVELING

De commissie adviseert het HB unaniem haar rapport als 'n

COMMISSIE DEES

blad 8

grondslag van beleid te doen aanvaarden door de algemene ledenvergadering. Zij stelt daartoe voor dat het HB op de eerstvolgende algemene ledenvergadering een ontwerp-resolutie indient van de volgende inhoud:

"De JOVD, in vergadering bijeen etc.

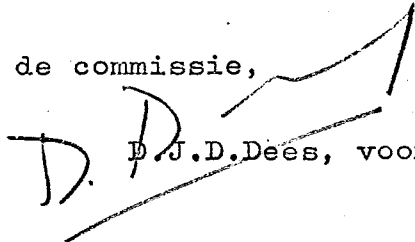
gezien,

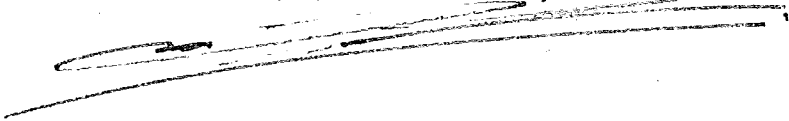
het rapport van de commissie Dees;

besluit,

de in het rapport naar voren gebrachte visie als 'n grondslag voor beleid te aanvaarden."

Namens de commissie,

D.J.D. Dees, voorzitter,

R.V.W.M. Lantain, secretaris.